

Bilag B: Metoder i 'Museet som mødested', april 2012 – maj 2013

Metode	Hvorfor bruge metoden – hvad giver den mulighed for?	Indhold/tema	Brugerne, hvem deltager?	Deltagelsesform	Resultater	Læring, erfaringer og overvejelser
Fortælleværksted	Museet kan få ny viden og nye historier, give viden om brugernes tematisering, interesser og behov Spotte historier og gode fortællere. Giver en stor kontakthflade lokalt Personlig dialog mellem museum og borgere og mellem borgere. Giver også mulighed for indsamling af genstande, foto mv.	Velegnet i forhold til et sted, en lokalitet (fx mosebrug, en herregård, en havn), en arbejdsplads eller et emne/tema fx et erhverv som landmand, fisker.	I de fortælleværksteder vi afholdt deltog: tidligere medarbejdere ved Grenaa Dampvæveri – mere end 5 årtier repræsenteret i deltagerkredsen. Familier og arbejdere i tilknytning til mosebrugene på Djursland. Flere deltagere kom kørende til langvejs fra. Fra museet deltager mødestedets koordinator og en historiker	Deltagerne er direkte bidragydere med historier, erindringer, billeder mv. Metodisk inspiration fra 'oral history', etnografisk undersøgelse og ressourceteret metode.	Fortællinger og ny viden. Opmærksomhed op de emner, der betyder noget for deltagerne. Henvendelser til museet om dette. Baner vej for lokalbefolkningens deltagelse, de opsøger museet. Åbner for ejerskab, hvis deres bidrag anerkendes og der er respons fra museets side.	Du skal have tid. At åbne dialog med lokalbefolkningen tager tid og deltagerne bliver mere opsøgende i forhold til museet. Du skal ville. Vil du ikke dialogen, kan du skuffe forventninger. Du skal turde. Når du inddrager lokalbefolkningen på denne måde, skal du være til stede med din faglighed på en ny måde, der åbner for det uforudsete brugerne kommer med.
Kortlægning af eksterne ressourcer	Kortlægning giver mulighed for at brede blikket ud på ressourcer uden for museet, så det er muligt at inddrage andre slags målgrupper end de klassiske hold og testgrupper fra uddannelsesinstitutioner. Kortlægning åbner for rekruttering ad mange kanaler. Fx identificeres nøglepersoner, der fungerer som "gatekeepers" til netværk, interessegrupper mv.	Vi har blandt andet brugt metoden i forhold til inddragelse tidligere arbejdere i industrien i Grenaa samt familier og arbejdere ved mosebruget på Djursland.	Giver mulighed for at få brugere i tale, de ellers ikke ville have hørt eller læst om muligheden.	Deltager som ressource- og netværkspersoner. Hold dig til god skik for netværksetablering, dvs. giv mindst lige så meget som du modtager – og anerkend.	Et meget bredt lokalt netværk. Kontakt til nye grupper Nye relationer	Saml alle jeres kontakter i en database, et slags ressourcekatalog med stikord ved, hvem de er, interesse og kontakinfo. Et lokalt kontaktnetværk er guld værd for museet og kan trækkes ind, når der skal testes nye tilbud, udstillinger, arbejdes med mere brugervenlige tekster.
Brugerblomsten - et værktøj	Et værktøj til fokus på hele organisationen – og udvikle med inddragelse af relevant viden internt og eksternt. Vi har brug værktøjet til at få en fælles forståelse af hvem de nye udstillinger skal være relevant for, også uden for museet, og inddrage dem i processen fra begyndelsen.	Relationel innovation og organisationsudvikling. At sætte holdet.	Alle stakeholders i organisationen deltager, og værktøjet peger på hvem der også skal inddrages eksternt	Undersøgende, afklarende styringsredskab	I forløbet i Grenaa har vi erfaret den store værdi af brugerinddragelse i de tidlige faser af udstillingsprocessen. Konkret i forbindelse af et brugerforløb i forbindelse med særudstillingen "Fabrikken". Processen har genereret et meget stort lokalt ejerskab.	Fremover kan værktøjet bruges mere strategisk, fx i forhold til hvordan arbejdsgrupper sammensættes. Erfaringen er at værktøjet har bidraget til en større forankring af brugerinddragelse i organisationen, da forankringen er sket i processen. Mange andre brugergrupper blev tegnet ind i 'brugerblomstens' blade, og perspektivet er at trække andre brugertyper ind senere i udviklingsarbejdet.
Opsøgende metoder	At møde brugerne, der hvor de er. Møde den del af lokalbefolkningen, der aldrig kommer på museet. Få kontakt med potentielle brugere. Vi har opsøgt brugere på forskellig vis. Den ene er via 'Oldtiden på hjul' hvor arkæologerne med en kasse fuld af genstande kørte ud med bogbussen.	Vi medbragte fund fra oldtiden og havde opfordret lokalbefolkningen til at komme med deres fund. Indholdet var omdrejningspunkt for samtalerne.	De brugere, der kom hvor museets folk er rykket ud. Dvs. bibliotekslånere i ni forskellige landsbyer uden for Randers. Alle aldersgrupper, både børn, unge, voksne og ældre.	Uformelle samtale-interview og dialog, hvor brugerne bidrager med viden fra deres egen verden.	En stor ny kontakthflade. Ny viden om lokale interesser og behov. Viden om, hvordan brugerne opfatter museet og 'oldtid' Viden om brugernes 'kiler'.	Du skal ville rykke ud af de vante rammer og se de muligheder, det giver i at lytte til brugernes perspektiv og det der aktiverer deres interesse og nysgerrighed. Du skal turde tage uopfordret kontakt til brugerne. Hovedparten af alle brugere var meget positivt overraskede
Brugerworkshops	Vi brugte metoden for at give deltagerne mulighed for at forhold sig til udstillingerne og med afsæt i egen nysgerrighed og kreative processer give deres eget bud på en formidling.	Den aktuelle udstilling, der skal ændres eller laves. Temaer i prospekt til ny udstilling. Et bredt udvalg af	Vi har haft stor succes med denne metode i forhold til at inddrage børnefamilier (med børn over 8 år) og unge (15-24 år)	Deltagerne er kreative bidragydere. Undersøgende og kommenterende og spørgende. I workshopformen	Denne metode har givet os et meget stort udbytte i forhold til at aktivere brugeres kreativitet og give os et konkret input til udvikling af oplevelser og udstillinger.	Det har været en stor og tidskrævende opgave at rekruttere travle børnefamilier og unge. Imidlertid er de fine resultater den store indsats værd. Vores erfaring har været at den personlige kontakt til deltagerne har

	Dokumentation af processen og opsamling af empiri giver mulighed for at analysere, hvor brugerne kobler sig på museets viden/indhold.	genstande eller genstandsgrupper, der repræsenterer forskellige 'domæner', størrelse, materialer		trækker vi på etnografiske metoder og kreative processer med afsæt i den kunstneriske og kulturelle æstetiske oplevelsesforståelse.	Måden vi har designet vores workshops har også givet indsigt i hvor brugerne kobler sig på museets indhold/viden.	været altafgørende i rekrutteringen.
Skabende processer med performativ afslutning	Metoden har sit afsæt i en kreativ og skabende proces. Deltagerne anvender forskellige formidlingsformer til at fremstille historier med udgangspunkt i det arkæologiske materiale.	Den nuværende udstilling og fund fra oldtiden blev lagt frem for de unge. Med egne spørgsmål, drivkraft og nysgerrighed undersøgte de genstandene, der indgik som råmateriale og afsæt for den kreative proces.	12 unge i alderen 16-23 år. De kreative unge eller unge der besidder en mængde kulturel kapital. Potentielle brugere og ikke nødvendigvis del af museets brugere.	Brugerne deltager i co-production og co-creation med museet. Museet etablerer en klar ramme hvori brugerne er skabende.	Fernisering af en installation i museets oldtidsudstilling – åben for alle museets besøgende. Proces såvel som produkt har genereret stor stolthed og ejerskab blandt de unge. For de unge betyder det et helt nyt perspektiv på museet og kulturhistorie. Museet har fået skabt en personlig relation til de unge. Ny viden om, hvordan de unge kobler på det arkæologiske materiale og selv vil formidle og gøre oldtiden spændende for deres egen målgruppe.	Overvej at tænke på tværs og langsigtet i forhold til de personlige forhold og relationer der opbygges med brugerne. Klar ramme for deltagelse er afgørende. Rekruttering gennem personlig kontakt og netværk. De involverede fagpersoner, designere og kunstnere skal evne at indtage en faciliterende og kvalificerende rolle i forhold til brugerne i processen, dvs. holde processen flydende og "størkne" produkterne i en installation/ et udtryk.
Kvalitative interview	Kvalitative interview giver god mulighed for at undersøge brugernes forestillinger, verden og perspektiv.	Vi har benyttet metoden i forhold flere stofområder. Dels interview til lydværket 'Grenaa by ear'. Dels har interview været brugt til at indsamle narrativer om "min bedste museumsoplevelse"	Til 'Grenaa by ear', et lydværk og en installation interviewede vi 12 borgere i Grenaa – på tværs af alder og tilhørsforhold.	Brugerne bidrager med viden og narrativer.	Brugernes stemmer indgår i dag i et lydværk og en installation i et udstillingsrum på museet. De unge har deltaget i at generere spørgsmål, pege på steder og persontyper. Har givet dem nye refleksioner omkring historie, museer og det at formidle historie.	Det er et stort plus med en godt udarbejdet interviewguide med åbne spørgsmål. Interview er gennemført både på museet og i deltagerens eget miljø, hvilket har været en stor kvalitet. Blandt brugerne har der været en meget positiv imødekommenhed – og glæde ved at blive brugt. Femover kan museet mere strategisk og i et brugerinddragende perspektiv arbejde med at brugerne indsamler historier fx med afsæt i afgrænsede temaer.
'Rør ved fortiden' værksteder	Giver brugerne mulighed for at komme helt tæt på og røre arkæologiske fund, få viden om deres lokalområde og indgå i en direkte dialog med museets indholdsmedarbejder. Giver mulighed for at museet få kendskab til, hvilke lokale fund lokalbefolkningen har liggende. Analyse af empirien giver museet viden om, hvor deltagerne kobler sig på museets viden/indhold.	Vi valgte arkæologiske fund - både generelle og meget lokale fund, knyttet til den lokalitet hvor vi rykkede ud af afholdt de mobile værksteder.	Deltagerne har været en blandet flok af lokale amatørarkæologer, andre nysgerrige og folk uden forudsætninger fx nytillflyttere, der ønsker at vide noget om deres lokalområde. Hovedparten af deltagerne har været 60+ men vi har oplevet at familier med børn og unge dukkede op.	Deltagerne er direkte bidragydere med historier om egne fund. Deltagerne arbejder direkte med genstande (med hvide handsker på) og indgår i dialog med arkæologen.	Viden om hvad der fascinerer lokalt. Behov og interesser. Giver lokal viden om interessante steder i landskabet, hvor der er fund. Stor kontakthøjde.	Det er et stort plus, at holde arrangementet i samarbejde med lokale partnere. Erfaringen er at det skaber en bredere forankring lokalt. Museets målgrupper 50+ forventer den klassiske formidlingsform med foredrag. Erfaringen er dog, at de er helt vilde med 'hands on', hvor de får lov til at røre ved genstande og være aktive selv. At inddrage det taktile er med til at generere spørgsmål, nysgerrighed og fascination. Den klassiske formidlingsform åbner ikke på samme måde for deltagelse og aktivering af sanserne.

Fokusgruppe	Giver mulighed for at undersøge og belyse en given problemstilling eller få forskellige vinkler på emner.	Udstillingsprospekt med temaer. Udvalgte genstande og fund.	Vi inviterede to forskellige grupper fra 'brugerblomsten'. I den ene deltog medarbejdere fra industrien i Grenaa (fra dampvæveri, papfabrik, kvælstof). I den anden deltog landmænd.	I vores fokusgrupper fik deltagerne rollen som kritikere. Gennem diskussioner kommenterede og bedømte de fx udstillingsprospektets temaer. Vi brugte en række forskellige øvelser som associationsrækker, narrativer og kreativ mundtlig fortælling.	Analyse af materialet har givet os viden om brugerne forhold til museet og koblinger på museets viden/indhold og vurdering af prospektets tematisering.	Brugere oplever at er ligger en personlig kompetenceudvikling, når museet inddrager dem. Dette åbner for nye og andre perspektiver for, hvordan museet kan nytænke sin rolle i lokalsamfundet. Vigtig læring er at forskellige brugertyper føler sig tiltrukket og tilpas ved forskellige metoder. Brugerne havde en god oplevelse, men flere tilhørte de brugertyper, der havde fundet sig bedre tilpas i et fortællerværksted, hvor der er fokus på et afgrænset historisk emne.
Moving workshop	En workshopform, hvor brugerne bevæger sig rundt og med deres eget blik og sansning bedømmer, vurderer og kommenterer museets udstillinger og rum. Metoden er forholdsvis let og kan give museet viden om brugernes perspektiv på udstillingen og andre af museets ydelser/produkter.	Hele udstillingsbygningen i Grenaa og oldtids-udstillingen i Randers	Over 50 brugere i alle aldre har deltaget i 'moving workshop'.	Brugerne går selv på opdagelse. Kameraet hjælper med en retning og et blik. Spørgeguide med en ramme, der giver tryghed. Hver gang vi har brugt metoden, bruger vi lidt tid på at samle op sammen med deltagerne. Har mange gange affødt nogle spændende diskussioner.	Resultatet er et stort materiale, der samlet giver os en god pejling på, hvor brugerne oplever at der er gode steder i udstillingerne, hvor de føler sig velkomne, hvor de mangler information og føler sig tabt og hvilke ændringer de selv ville lave.	Det er en god investering at bruge tid på at udarbejde et ark med gode spørgsmål. Vi har brugt metoden som del af et forløb, men det er oplagt at bruge den, hvis man fx ønsker at få brugernes blik på en løsning inden en udviklingsproces sættes i gang. Metoden kan også bruges evaluerende i en afgrænset periode, hvor forhalpersonale fx uddeler kamera/ark, instruerer og indsamler. Efterfølgende analyseres de indkomne data.
Dialog	Umiddelbart kan det virke banalt at beskrive dialog som en metode. Men vores erfaring er, at ægte dialog vender op og ned på subjekt og objekt i formidlingen. I dialogen arbejder vi med forholdet mellem museet som den formidlende 'ekspert' som et subjekt, der skovler viden på deltagerne, objekterne.	I dialogen opgiver afsenderen en envejskommunikation, hvor den dannede og mere oplyste og vidende skal overgive sin viden til den mindre vidende. Tilgangen hviler på nyere socialkonstruktivistisk læringsteori.	Deltagerne har været alle brugere inklusiv museets medarbejdere, der har deltaget i projektet. Denne form for dialog bringer museets viden og indhold i spil på en ny måde. Det betyder at helt nye emner som hverken deltagere eller 'eksperter' på forhånd havde tænkt på, kan opstå.	Ægte dialog har mange fællestræk med gavegivning, hvor begge parter giver og modtager. Foruden analog dialog, har vi søsat et initiativ for at afprøve en digital dialog omkring udstillingsgenstande. I løbet af seks uger, lanceres et nyt fund med et nyt spørgsmål på FB, hvor brugerne inviteres til at give deres bud på, hvad genstanden har været brugt til.	Brugen af dialog går igen i alle omtalte metoder, hvilket har givet ny indsigt i forskellige brugeres meningshorisont. I dialogen iagttager vi egen praksis, for at se, hvordan den viden og det indhold, der lægges frem kan blive del af deltagerens meningshorisont og dermed del af deres egen identitet. Pointen er at, der i dialogen kan skabes et koblingspunkt mellem deltagere og formidler/museumsekspert.	Vores erfaring er, at det er en meget stor udfordring for museet at arbejde dialogbaseret. I et større billede er der tale om en kontekst for museets formidling, hvor at viden ikke længere er monologisk men snarere fragmenteret og flerstemmig. Åbenhed, mod og en ægte interesse for brugerperspektivet giver et godt grundlag for dialog. Forsøget med digital dialog er ikke afsluttet endnu, hvorfor erfaring og læring herfra samles op særskilt.